

EU 2009-2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIikkaa? ILMASTOPOLITIikka VS. KANSAINVÄLINEN KILPAILUKYKY

Ilmastonmuutos vaatii toimia kaikilta huomattavilta päästäjiltä, eritoten teollisuusmailta ja voimakkaasti kehittyviltä talouksilta. Mutta neuvottelu tavasta, jolla kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä tavoitellaan, ja kuinka vähennystaakat maiden välillä jaetaan, on poliittisesti erittäin vaikea prosessi. Kioton pöytäkirjan tapauksessa suurin päästäjä – Yhdysvallat – jättäytyi sopimuksen ulkopuolelle aiheuttaen pahan särön konsensukseen.

Käytännössä tällainen hajanaisuus johtaa maailmantaloudessa kilpailukykyyn liittyviin ongelmiin. Kun maat joissa kansainvälinen ilmastopöytäkirja on voimassa ottavat käyttöön hinnan hiilidioksidille, näissä maissa toimivan teollisuuden kustannukset kasvavat ja niiden tuotteiden kilpailukyky kärsii suhteessa sopimuksen ulkopuolisiin yrityksiin, joiden ei tarvitse hiilidioksidin päästämisestä maksaa. Hiilidioksidin hinnan vaikutus yrityksen kilpailukykyyn riippuu kuitenkin siitä onko kyseessä vientiyritys ja minne yritys tuotteitaan vie, sekä hinnanmuodostukseen liittyvistä seikoista.

Kilpailukykykysymys on ollut akuutein EU:n päästökaupan piirissä. EU:n teollisuus lobbasi menestyksekkäästi kilpailukykyseikkoihin perustuen ja sai muutettua koko päästökauppajärjestelmän kolmannen kauden suunnitellun perusajatuksen. EU vetäytyi päästöoikeuksien laajamittaisesta huutokauppaamisesta ja tyytyi jakamaan aluksi pääosan ja jatkossakin huomattavan osuuden oikeuksista ilmaiseksi sen sijaan, että vain alat, jotka ovat erityisen herkkiä kansainväliselle kilpailulle, olisivat saaneet ilmaisia oikeuksia. Vaikka tämäkin järjestelmä edelleen rajoittaa päästöt halutulle tasolle, sen heikkous on EU:n hallinnon jatkuva sotkeutuminen päästöoikeuksien jakoon markkinavoimien ohjauksen sijasta. Täten EU:n teollisuudella on ovi edelleen auki lobbaamisen jatkamiselle seuraavalla päästöoikeuksien jakokierroksella.

Olisiko EU:n teollisuuden kilpailukykyä ollut parempi suojella asettamalla EU:n rajalle hiilivero joka peritään EU:n ulkopuolisilta tuotteilta ja palauttaa hiilestä maksettu hinta EU:ssa valmistetuille vientituotteille joiden kilpailukyky tästä kärsii? Olisiko WTO rajoittanut tällaisen 'hiilisaarekkeen' luomista?

Hiilen hinnan vaikutuksesta kilpailukykyyn keskustellaan jatkossa varmasti vielä paljon, sillä konsensuksen saavuttaminen Kioton jälkeisestä sopimuksesta liittyy kiinteästi amerikkalaisen ja kiinalaisen teollisuuden välisiin kilpailukykykysymyksiin. Yhdysvalloille olisi tuskin hyväksyttävää alkaa maksaa päästöistään jos samaan aikaan kiinalaiset tuotteet valtaavat maailmanmarkkinoita päästöjä tuprutellen.

EU 2009–2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIikkaa? KEHITYS-, KAUPPA- JA MAATALOUSPOLITIikka – LÖYTYKÖ KOHERENSSI?

Alussa oli Yhteinen maatalouspolitiikka – ja pitkään se olikin yhteisön/unionin ainoa merkittävä yhteinen politiikka. Yhteinen maatalouspolitiikka on edelleen unionin budjetin suurin yksittäinen politiikka-ala. Sen merkitys unionin tärkeimpien politiikkatavoitteiden (koheesio, kilpailukyky, työllisyys, ympäristö) saavuttamisessa on budjettiosuutta vähäisempi, ja siinä mielessä se on menettänyt ykköspolitiikan aseman. Nykyään se on osa globaaleja ilmiöitä ja kietoutunut muihin politiikkoihin; osoituksena seuraavat esimerkit.

Aina 1990-luvun alusta asti kaikki Yhteisen maatalouspolitiikan suuret uudistukset ovat liittyneet kansainväliseen kauppapolitiikkaan, vaikka se ei ole ollut ainoa uudistusten syy. GATT/WTO-neuvottelut ovat edellyttäneet ensinnäkin kaupan esteiden (tullien, tuontirajoitusten, vientitukien) purkamista, myöhemmin myös luopumista tuotantoon sidotuista tuista ja kaupan teknisistä esteistä. *Eurooppalaisen maatalouden malli, monivaikutteisuuden* käsite (*multifunctionality*) ja *tilatukimalli* ovat esimerkkejä uusista politiikkamuotoiluista, joilla on taattu, että mahdollisimman monet unionin toimet selviäisivät leikkauksitta kauppapolitiikan ehdoista. Sektorin rakenteen tulisi nykypolitiikan mukaan muotoutua kysynnän, ei tarjonnan ehdoilla – politiikan *markkinasuuntautuneisuus* on paljolti kauppapolitiikkayhteyden seurausta.

Maatalouden pääosasto on käynnistänyt maataloustuotteiden laatupolitiikan kehittämisen vastikään laaditun vihreän kirjan perusteella. Laatutyön pontimena on vahva käsitys siitä, että Euroopan unioni selviää maataloustuotteiden kilpailussa matalan kustannustason maiden kanssa ainoastaan dokumentoidulla laadulla. Globaali kauppa ohjaa tässäkin sisäpolitiikan tavoitteiden asettamista.

Elintarviketeollisuus ja -kauppa keskittyvät yhä selvemmin ylikansallisille toimijoille. Globaali 'ruokakriisi' (hintojen nopea nousu) on kiinnittänyt huomion tarpeeseen suitsia keinottelua maataloushyödykemarkkinoilla mm. johdannaiskaupassa. Yli kahden vuoden ajan nousevat hinnat ovat lisänneet sijoittajien investointeja maatalouden raaka-aineisiin. Maailman ruokaturvallisuutta ei pystytty hoitamaan yhden talousalueen sisäisellä politiikalla, kun keskeiset vahvat toimijat ovat ylikansallisia ja saavat valtaa tärkeimpään elämän edellytykseen (veden ohella).

Vuoden lopulla unioni päätti ohjata maatalousbudjetin käyttämättömiä varoja (aluksi 1 miljardi, lopulta 420 miljoonaa euroa) maailman ruokakriisin helpottamiseen tukemalla maailman köyhimpien maiden viljelijöitä. Päätös oli unionin sisällä kiistanalainen, sillä 8 uutta jäsenmaata vaati kesällä säästyneitä varoja käytettäväksi suorien tulotukien eron kuromiseksi umpeen vanhojen ja uusien jäsenmaiden välillä. Summa päättyi kuitenkin unionin kehityspolitiikkaan. Se jopa siirrettiin budjetin maatalouspääotsikolta kehityspolitiikan otsikon alle. Ennakoiko tämä vuoden 2009 budjettitarkastelun suuntaa ja toteutusta?

Liikalihavuuden ehkäisemiseksi lanseeratussa kouluhedelmä-ohjelmassa luovuttiin vuodenvaihteessa tehdyssä päätöksessä ilmaiseksi jaettavien hedelmien unioni-alkuperästä. Tässäkin poikettiin maatalouspolitiikkaa tiukasti ohjanneesta oman tuotannon suosimisesta. Myös ponnistukset ilmaston lämpenemisen lopettamiseksi ja ympäristön parantamiseksi ovat edellyttäneet globaalien näkökohtien huomioimista Yhteisessä maatalouspolitiikassa, ja parempaa synergiaa politiikka-alojen kesken.

Lähtökohtaisesti globaalit kauppa-, kehitys- ja ympäristönäkökohdat ovat vahvistuneet Yhteisen maatalouspolitiikan muotoilussa. Päätöksenteko on kuitenkin pysynyt tiukasti maatalousministereillä, jotka ovat sektorin hyvin järjestäytyneiden intressiryhmien lobbauksen kohteena. Tuoko laajentuminen globaalipolitiikkaan uusia päättäjiä, uuden päätöksentekojärjestyksen ja lisää yhtenevyyttä muun unionipolitiikan kanssa?

**EU 2009–2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIIKKAA?
MIGRATION, SOCIAL TENSION AND THE FAILURE OF EUROPEAN
LEADERSHIP**

Jussi Halla-Aho took over 3000 personal votes in last autumn's municipal election, amongst the largest personal vote in the country. He did so by standing on a platform that says immigration threatens Finnish society. His argument particularly focuses on Islam, claiming both that it is an inferior culture and that it is engaged actively in trying to take over Europe. Crime, and particularly the rape of white women, carried out by immigrants is continually referred to within these contexts. He gathered these votes despite getting very little attention from the mainstream press, relying predominantly on his blog and the rightwing online echo-chamber. This shows despite Finland having very small amounts of immigration that there is still a significant constituency for this type of nativist politics.

But Halla-Aho is nothing special; he is merely the first prominent Finnish proponent of this new far-right discourse that has spread across Europe from Sweden in north to Italy in the south. This discourse capitalizes on the fear of change that many Europeans see around them. It links migration to security fears over Jihadi terrorism, both home grown and imported. In this discourse, the European Union is seen as a significant part of the problems of globalization and not as the solution. It is portrayed as an elitist organisation taking sovereignty away from nations and ignoring the democratic wishes of Europeans. Vaclav Klaus and Declan Ganley are at the positively civilised end of this spectrum of Euroscepticism, but every time the Parliament's trucks leave Brussels for Strasbourg, or when the Irish people are told they got the answer wrong, the point is made for these people again.

Migration is often the most visible and tangible form of globalization that people see. The changes it brings to neighbourhoods and cities generally impact most rapidly and significantly on the already poorest and most deprived sections of those cities. This means competition for limited public resources between new and old communities often becomes a reality, creating racial or communal tensions. Benefits brought by migration tend to be diffuse and experienced by whole societies, whilst costs are disproportionately borne by a minority. For example, inflation in the UK has been kept low since EU enlargement in 2004 by the influx of labour from Eastern Europe. This is good for all but it will be outweighed for some by the fact that their local school is suddenly full of kids who do not speak English and there are insufficient teaching resources to deal with this.

At the same time that these tensions arise in Europe because of migration, the European Union maintains trade and particularly agricultural policies that assist in the continued impoverishment of the third world, causing the outflow of the South's human capital. The brave and ambitious attempt to migrate to Europe to find a lifestyle comparative to the one that most Europeans now take for granted. And although many European business rely on this flow of cheap labour to do the work that so many Europeans will no longer do, the EU still enforces borders and a migration policy, that no matter what intentions it began with, criminalizes migrants pushing them into the hands of the very same organized crime networks that the European Security Strategy defines as a threat to the Union. Even the EU policy that attempts to deal with illegal immigration makes the situation worse: the Dublin II agreement sends asylum seekers back to the first EU country they arrived in and has swamped countries like Greece, adding to the social tensions and leading to the contravention of migrants' human rights through policies such as mass detention.

Whilst the EU fails to be part of the solution of these issues, it becomes ever more part of the problem. How have we got to a point where countries who have next to no immigrants vote for racists who wish to stop non-existent hoards whilst we let migrants die by the thousand trying to get to countries where they are needed? The EU is now by far too many of its own citizens seen as an elitist, anti-democratic system for the enrichment of a few, whilst too many to our south and east see the opposite – Fortress Europe where the rich nations join together to protect the wealth of their own people and to keep away the poor of the global South.

EU 2009–2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIIKAA? VENÄJÄN KEHITYKSEN JA EU:N YHTEISEN VENÄJÄN-POLITIIKAN HAASTEET

Paasikivi opetti aikanaan kovapäisille suomalaisille, että maantieteelle emme mahda mitään. Ja tottahan se on: Suomi könöttää edelleen paikallaan ja itäisenä naapurinamme on edelleen maa nimeltä Venäjä. Suomelle Venäjä – sekä sen kehitys että suhteet sen kanssa – on elintärkeä intressi: meille on tärkeää, että Venäjän kehitys on kannaltamme suotuisaa ja että Suomen ja Venäjän ja laajemmin katsottuna lännen ja Venäjän välit ovat kunnossa.

Kylmän sodan jälkeen syntyneet toiveet Venäjän muutoksesta ja liittymisestä läntiseen valtavirtaan eivät kuitenkaan ole toteutuneet, tai ovat toteutuneet korkeintaan puolittain. Demokratian sijasta Venäjällä on voimakkaan valtiojohtoinen ohjattu demokratia. Vapaan markkinatalouden sijaan maassa on kehitetty valtiojohtoista kapitalismia. Myös oikeusvaltioperiaatteen toteutumisessa ja ihmisoikeuksissa on ollut ongelmia. Venäjän ulkopolitiikka on kiristynyt ja Georgian sota elokuussa 2008 vei Moskovan kriisiin myös lännen kanssa. Myös Venäjän energiamahdi ja sen takana mahdollisesti vaikuttavat poliittiset tarkoitukset puhuttavat. Uutena ongelmana on globaalien finanssikriisin ja sitä seuranneen reaalitaloudellisen laman vaikutus Venäjään: miten käy Venäjän kasvun? Minne Venäjän oma tie on ylipäättään viemässä? Miten käyn sen ulkopolitiikan? Moni kysyykin jälleen, minne Venäjä on oikein menossa?

Suomen kannalta tässä yhtälössä on kuitenkin yksi suuri pulma. Suuresta intressistään huolimatta Suomen omat keinot vaikuttaa Venäjän kehitykseen ovat hyvin niukat, suorastaan olemattomat. Onneksi Suomi ei ole yksin Venäjän-suhteensa kanssa. Euroopan unionin jäsenyys tarjoaa Suomelle mahdollisuuden harjoittaa Venäjä-suhteita osana samanmielisten maiden yhteenliittymää. Potentiaalisesti unioni on Suomen-kaltaiselle pienelle maalle tehokas vahvistin, joka moninkertaistaa mahdollisuudet vaikuttaa keskeisiin kysymyksiin alueellisella ja jopa globaalilla tasolla. Samalla Suomi pääsee osalliseksi unionin jäsenyyden mukanaan tuomasta solidaarisuuslisästä. Tai näin siis ainakin teoriassa.

Todellisuus on osoittanut asioiden olevan toisin. EU:n yhteinen Venäjän-politiikka on kärsinyt toistuvista ongelmista. Kyynisimmät kielet väittävät sen kuuluvan samaan myyttisten olentojen kastiin kuin joulupukin tai pakkasukon. Usein Venäjän on nähty häikäilemättömästi käyttävän hajoita ja hallitse -taktiikkaa, jolla unionin yhteiset politiikat on revitty riekaleiksi. Samaan aikaan Moskovaa tuskin on reilua syyttää tästä niin kauan kuin unioni ja sen jäsenmaat itse sen sallivat. Eikä Venäjä ole yksin näissä toiminnoissa: myös Kiina ja Yhdysvallat taitavat saman pelin.

Uutta toivoa on kuitenkin kenties tarjolla. Tulevan parlamentin kauden alkukaudella Lissabonin sopimus astunee (kenties) voimaan. Sen myötä myös unionin ulkoinen edustus saa uutta puhtia osakseen. Vai saako sittenkään? Kyynikko sanoisi, että unionin ja sen jäsenmaiden yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ongelmat ovat ensisijassa poliittisia, eivät institutionaalisia. Kysyä sopii, löytyykö yhteinen sävel tulevaisuudessakaan? Mikä voisi olla se yhteinen visio, jonka kaikki jäsenmaat voisivat jakaa? Mikä voisi Suomen rooli tässä prosessissa olla?

Seuraavalla kaudellaan Euroopan parlamentti joutuu ottamaan kantaa sekä Venäjän kehitykseen että unionin oman Venäjän-politiikan kehitykseen. Miten Te näette nämä kaksi Suomen kannalta ensiarvoisen tärkeää kysymystä? Miten Suomi voisi näihin kysymyksiin parhaiten vaikuttaa? Miten Te europarlamentaarikkona olette näihin asioihin vaikuttanut tulisitte mahdollisella uudella kaudellanne vaikuttamaan?

EU 2009–2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIikkaA? ENERGIATURVALLISUUS JA ENERGIANTUOTANNON VAIHTOEHDOT

EU:n kielenkäytössä energiaturvallisuus (energy security) on varsin uusi käsite, vaikka kansainvälisissä yhteyksissä sitä toisinaan on käytetty energian toimitusvarmuuden (security of energy supply) synonyymina. EU:ssa energiaturvallisuus -termiä käytetään laajemmin toisessa strategisessa energiakatsauksessa, jonka komissio julkisti 13.11.2008.

Energiaturvallisuuden käsitteen sisältö on vielä lopullisesti muotoutumatta. Katsauksessaan komissio keskittyy viiteen energiaturvallisuuden kannalta keskeiseen asiaan: infrastruktuuritarpeet, energiaulkosuhteet, öljy- ja kaasuväarat, energiatehokkuus sekä omien energiavarojen tehokas hyödyntäminen. Nämä eivät kuitenkaan kata energiaturvallisuuden koko kenttää. Energiaturvallisuuden käsite tulisikin EU-tasolla selventää, jotta tiedetään mistä puhutaan. Se olisi käsitettävä laajasti, laajemmin kuin vain toimitusvarmuus.

Hyvä energiaturvallisuus merkitsee mielestäni kilpailukykyisen ja ilmastotavoitteita tukevan energian toimitusvarmuutta koko EU:lle pitkällä aikavälillä. Siten hyvä energiaturvallisuus voisi merkitä EU:n ilmasto-, toimitusvarmuus- ja kilpailukykytavoitteiden harmonista yhteensovittamista energiaratkaisussa. Tämä ei ole mahdollista ilman globaalia yhteistyötä ja vastuunkantoa erityisesti kehitysmaiden energiansaannista. Käytännössä EU:n työskentely hyvän energiaturvallisuuden puolesta voitaisiin jaotella esimerkiksi seuraaviin osiin:

1) Järkevä EU:n sisäinen energiapolitiikka

- Energiamarkkinoiden toimivuutta on kehitettävä ja energiaverkkoja rakennettava.

Energiatehokkuuteen ja päästöttömiin energialähteisiin on panostettava EU-tasolla. EU:n nykyinen omavaraisuus noin 50 % ei saa pienentyä. Jäsenmaiden välistä solidaarisuutta on pyrittävä lisäämään ja EU-kansalaisia on kiihottomasti informoitava energia- ja ilmastokysymyksistä.

2) Aktiivinen EU:n energiaulkopolitiikka

- Tuontiriippuvan EU:n keskeisen tavoitteen on oltava hankintalähteiden hajauttaminen, erityisesti maakaasun tuontiyhteyksiä on kehitettävä. EU:n on vaalittava suhteita tuottajamaihin sekä yhteisötasolla että myös bilateraalistasolla. Eri maiden erilaisista lähtökohdista johtuen yhdellä EU-äänellä puhuminen on kuitenkin vain harvoin mahdollista. Suhteiden ylläpitäminen muihin merkittäviin energian ostajamaihin on myös tärkeää - ”ostokartelli”.

- EU:n on kannettava vastuuta globaalista kehityksestä, oltava suunnannäyttäjä ilmastopolitiikassa ja edistettävä kehitysmaiden ihmisten energian saantia.

3) Vahva jäsenvaltioiden kansallinen energiapolitiikka

- Jäsenmailla on hyvin erilaiset lähtökohdat energiapäätöksiä tehtäessä: ilmasto, teollisuuden rakenne, omat energiavarat, jne. Tämän vuoksi EU-tason energiapolitiikan keskeisen peruspilarin tulee olla kansallinen päätöksenteko energialähteiden ja tuotantotapojen valinnoissa.

4) Voimakas panostus energia-alan tutkimus- ja kehitystyöhön

- EU:n on pyrittävä globaaliin yhteistyöhön energia-alan suurissa perustutkimushankkeissa ja sillä on oltava vahvat omat yhteisötason hankkeet, koska uusien energiateknologioiden kehittäminen tulee yhä kalliimmaksi ja epävarmemmaksi. Uuden teknologian peruskriteerien on oltava päästöttömyys, kustannustehokkuus ja turvallisuus.

Kohti päästöttömyyttä EU:n energian tuotannossa ja käytössä lyhyellä aikavälillä:

- 1) Energiatehokkuus ja säästö
- 2) Uusiutuvat energialähteet
- 3) Ydinvoima
- 4) Yhdistetty sähkön ja lämmön tuotanto
- 5) Hiilidioksidin talteenotto
- 6) Liikenteeseen sähkö-, biohybridi- ja vetyautot
- 7) Lämmitykseen lämpöpumput ja kaukolämpö

EU 2009–2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIikkaa? SUUTARIT JA HEIDÄN LESTINSÄ – EUROOPAN UNIONIN JA NATON SISÄISEN KEHITYKSEN VAIKUTUS KESKINÄISEEN SUHTEESEEN

Euroopan unionin ja Pohjois-Atlantin sopimusjärjestön Naton suhteen ja erityisesti yhteistoiminnan yhtenä keskeisimpänä lähtökohtana on ollut 1990-luvun alkupuolelta lähtien duplikaation, rinnakkaisten järjestelyjen välttäminen. Naton ja silloisen Länsi-Euroopan unionin WEU:n kesken Petersbergissä 1992 sovittiin WEU:n keskittymisestä kriisinhallinnan tehtäviin. Nämä tehtävät puolestaan omittiin EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviksi. Tähän oli johtamassa osaltaan Suomen ja Ruotsin vuoden 1996 yhteisaloite ja erityisesti Ranskan ja Britannian St. Malossa 1998 saavuttama yhteisymmärrys EU:n sotilaallisesta roolista.

On kuitenkin ilmeistä että Euroopan unionin autonomisen kriisinhallintakyvyn tavoittelu, jo määritelmällisesti, johtaa rinnakkaisiin järjestelyihin. Helsingin 1999 huippukokouksen tavoitteet, Helsinki Headline Goal, sotilaallisen kriisinhallintakyvyn kehittämiseksi ovat osittain toteutuneet. Poliittinen päätöksentekojärjestelmä on pystytetty, mittava joukkoluettelo on kasattu ja sotilaallinen johtamisjärjestelmä on luotu. Puutteita pyritään paikkaamaan. Oleellista ei tässä tarkastelussa ole saavutettu kyky, joka voidaan helpostikin kyseenalaistaa, vaan muutoksen suunta. Euroopan unionin ja myös Naton sisäinen ja sisäisistä tarpeista kumpuava kehitys on johtamassa teoreettiseksi jääneen yhteistyön korvautumiseen kilpailuasetelmalla.

Kilpailuasetelma ei ilmene alimmilla sotilaallisilla tasoilla. EU:n jäsenmaat kehittävät asevoimiaan ja kriisinhallintakykyään Naton standardien mukaisesti; pyörää ei siis olla keksimässä uudestaan. Rinnakkaiset EU:n ja Naton kriisinhallintaoperaatiot toimivat yhteistyössä taktisella tasolla. Kansallisessa puolustuspoliittisessa päätöksenteossa, erityisesti politiikan ytimessä, Harold Lasswellin sanoin päätöksistä siitä kuka saa, mitä saa ja milloin saa, pelataan nollasummapelejä. Kansainvälisen politiikan pelikentälläkään työnjako ei ole toteutunut; ei voida sanoa että Nato keskittyisi vain Euroopan ja Pohjois-Atlantin alueen kovaan turvallisuuteen tai Unioni vain Euroopan ulkopuolisiin kriisinhallintaoperaatioihin, tai päinvastoin. Kumpikin tähyilee esimerkiksi Afrikkaan, Natokin puuhastelee siviilikriisinhallinnan kehittämiseksi, ja Unionin turvatakuut tuntuvat lymyilevän kulman takana.

Onkin kysyttävä, tarkkailijana, veronmaksajana ja äänestäjänä, onko tässä poliittista uskottavuutta nakertavassa, taloudellisesti tuhlaavaisessa ja operatiivisesti tehottomassa asetelmassa mitään järkeä. Pitäisikö siis suutareiden pysyä lesteissään, toisen kouluttaa itsestään räätälin vai pitäisikö heidän perustaa yhteisyritys? Eikö näillä vaihtoehdoilla pärjättäisi globaalissa kilpailussa paremmin kuin ylikuntoon, siis rättiväsymykseen, johtavalla piirikunnallisella kisailulla ja kyräilyllä?

Kisailun ja kyräilyn yhtenä selityksenä, institutionaalisen jähmeyden ja liikevoiman rinnalla, voidaan pitää yhteisen strategisen kulttuurin puuttumista. Unionin jäsenmailla samoin kuin Euroopalla ja Amerikalla on sangen erilaiset käsitykset turvallisuuden tavoitteista, turvallisuuden välineistä ja keinoista miten näitä välineitä käytetään. Toisaalta ilman toimivia ns. transatlanttisia suhteita Euroopan unionin muutkin ulkosuhteet kärsivät ja globaali toimintakyky jää vajavaiseksi. Autonominenkin Eurooppa tarvitsee Yhdysvaltoja.

**EU 2009–2014: KAIKKI ON GLOBAALIPOLITIikkaa?
RAHOITUSVALTONTA KRIISIN JÄLKEEN – ONKO MAHDOLLISTA LÖYTÄÄ
YHTEISET MALLIT?**

Meneillään oleva maailmanlaajuisesti kehittynyt talouskriisi alkoi Yhdysvaltain rahoitusmarkkinoista kun luottamus asuntoluotoista koostuvien arvopapereiden arvostuksesta katosi. Siitä lähtien luottamuspula on vähitellen laajentunut useimpiin arvopapereihin, mahdollisesti valtionpapereita lukuun ottamatta. Tämän yhteydessä ovat sijoitustoiminnasta elävät pankit, rahastot ja rahoituksen välittäjät joutuneet luottamuspulaan ja useat niistä ovat lopettaneet toimintaansa, fuusioitu tai tuettu julkisin varoin. Tukitoimien kohteena ovat ennen kaikkea olleet pankit jotka kokonsa takia ovat uhanneet aiheuttaa laajoja häiriöitä kansantalouksille. Globaalien rahoitusmarkkinoiden maailmassa sekä ongelmasijoitukset, luottamuspula että kriisi ovat olleet globaalisia.

Kysymys 1: Osoittaako tämä, että valvonnankin on oltava ylikansallinen? Vai osoittaako se päinvastoin, että pankkien tulee olla lähivalvonnalle sopivan kokoisia? Mikä olisi Suomelle tältä osin hyvä ratkaisu ja miksi?

Kriisin yhteydessä on keskustelu rahoitusvalvonnasta kiihtynyt sekä EU:n sisällä että sen ulkopuolella. Johtavana ajatuksena mm. G-20 maiden ryhmässä on ollut sääntelyn laajentaminen ja tarkentaminen sekä rahoitusmarkkinoiden valvojien yhteistyön vahvistaminen ja niiden valtuuksien laajentaminen. Mm. Euroopan parlamentin toivomuksesta istuu parhaillaan ns. deLarosierin ryhmä jonka tehtävänä on esittää arvioita EU:n valvonnan kehittämisestä. Samalla Euroopan keskuspankin varapääjohtaja on todennut, että keskuspankille periaatteessa hyvin voitaisiin antaa vastuu Euroopan isojen, kansainvälisten pankkien valvonnasta.

Kysymys 2: Osoittaako kriisi, että viime vuosikymmeninä kaikkialla valtavasti laajentunutta rahoitusmarkkinoiden valvontaa ja sääntelyä pitääkin saada lisää? Vai osoittaako se päinvastoin, että nyt on etsittävä muita vaihtoehtoja rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi? Mitkä ne olisivat?

Keskustelua siis riittää rahoitusvalvonnan tulevaisuudesta. Ei tarvittane suuria ennustajan kykyjä ennakoimaan taas keskustelua siitä, tarvitaanko EU:ssa yhteinen valvoja vai riittääkö parempi valvojien yhteistyö. Varjoon näyttää jäävän mm. se tosiasia, että maailman valvojat – ml. EU:n kaikki valvojat – näyttävästi ovat epäonnistuneet nykyisen rahoituskriisin havaitsemisessa ja ehkäisemisessä. Myös muut rahoitusmarkkinoiden vakaudesta vastuussa olevat viranomaiset tietenkin epäonnistuivat omalla tavallaan. Keskustelu näyttää nyt siis keskittyvän siihen, onko yksi nukkuva valvoja monta nukkuja parempi.

Kysymys 3: Edellyttääkö integraatio, että EU:n kansalaisten on yhdessä vastattava isojen pankkien valvonnasta ja tarvittaessa kriisikustannuksista? Vai edellyttääkö se päinvastoin, että laadulliset valvontakysymykset nousevatkin hallintokysymyksiä tärkeämmiksi? Millaista olisi valvonnan oltava, jotta sen laatu voitaisiin helpoimmin parantaa?

Kysymys 4: Edellyttävätkö yhteiset rahoitusmarkkinat, että rahoituskriisistä tulee kaikkien jäsenmaiden veronmaksajien kantaa kustannukset? Vai edellyttävätkö ne päinvastoin, ettei yhteisistäkään pankeista saa tulla liian suuria? Voiko yhteisen maksuvelvoitteen takaajana olla muu kuin yhteinen verottaja?